

Ο μικρόκοσμος του
MIKE LEIGH

II-000000009929

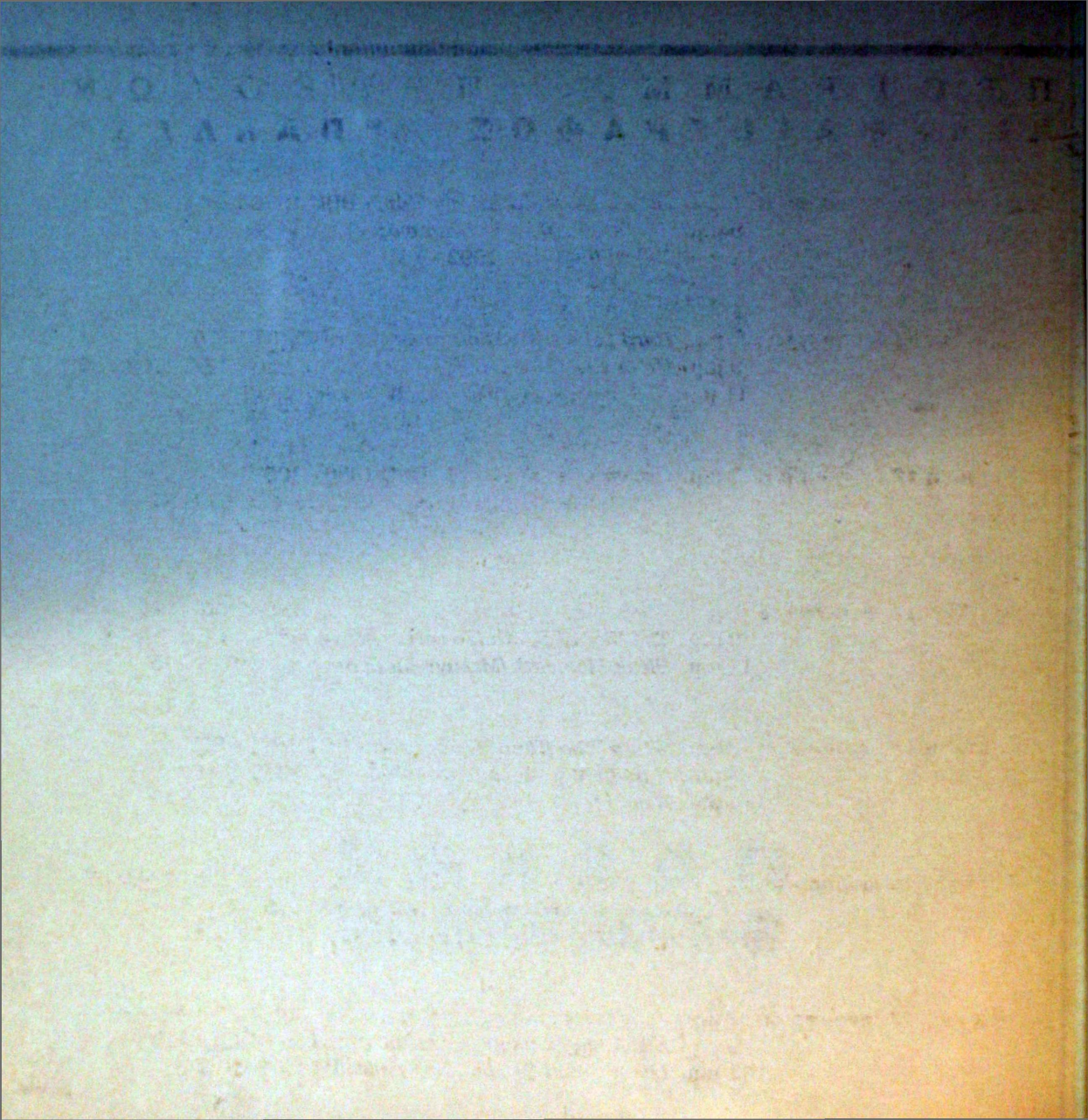
NOT RECORDED

ΜΙΧΑΛΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ο μικρόκοσμος
του **MIKE LEIGH**

Π Α Λ Λ Α Σ

10 - 16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1997

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α Π Ρ Ο Β Ο Λ Ω Ν Κ Ι Ν Η Μ Α Τ Ο Γ Ρ Α Φ Ο Σ “ Π Α Λ Λ Α Σ ”

Παρασκευή 10 Ιανουαρίου 7 μ.μ. *Nuts in May (Τρελοί τον Μάη)* - BBC 1976 - 84'
9 μ.μ. *Who's Who (Ποιός είναι ποιός)* - BBC 1978 - 80'
11 μ.μ. *Naked (Γυμνός)* - 1992 - 131'

Σάββατο 11 Ιανουαρίου 7 μ.μ. *Hard Labour (Σκληρή δουλειά)* - BBC 1973 - 70'
9 μ.μ. *Home Sweet Home (Σπίτι μου σπιτάκι μου)* - BBC 1982 - 90'
11 μ.μ. *High Hopes (Μεγάλες ελπίδες)* - 1988 - 112'

Κυριακή 12 Ιανουαρίου 7 μ.μ. *Grown-Ups (Ενήλικοι)* - BBC 1980 - 105'
9 μ.μ. *Four Days in July (4 μέρες του Ιουλίου)* - BBC 1985 - 99'
11 μ.μ. *Life is Sweet (Η ζωή είναι γλυκειά)* - 1990 - 102'

Δευτέρα 13 Ιανουαρίου 7 μ.μ. *Secrets and Lies (Μυστικά και Ψέμματα)* - 1996 - 142'
9 μ.μ. *The Kiss of Death (Το φιλί του θανάτου)* - BBC 1977 - 80'
11 μ.μ. *Bleak Moments (Μελαγχολικές στιγμές)* - 1971 - 115'

Τρίτη 14 Ιανουαρίου 7 μ.μ. *Who's Who (Ποιός είναι ποιός)* - BBC 1978 - 80'
9 μ.μ. *Nuts in May (Τρελοί τον Μάη)* - BBC 1976 - 84'
11 μ.μ. *Naked (Γυμνός)* - 1992 - 131'

Τετάρτη 15 Ιανουαρίου 7 μ.μ. *Home Sweet Home (Σπίτι μου σπιτάκι μου)* - BBC 1982 - 90'
9 μ.μ. *Grown-Ups (Ενήλικοι)* - BBC 1980 - 105'
11 μ.μ. *High Hopes (Μεγάλες ελπίδες)* - 1988 - 112'

Πέμπτη 16 Ιανουαρίου 7 μ.μ. *Four Days in July (4 μέρες του Ιουλίου)* - BBC 1985 - 99'
9 μ.μ. *Bleak Moments (Μελαγχολικές στιγμές)* - 1971 - 115'
11 μ.μ. *Life is Sweet (Η ζωή είναι γλυκειά)* - 1990 - 102'

Επιτυχής συγκυρία η διοργάνωση της “Εβδομάδας Βρετανικού Κινηματογράφου”, που αφιερώνεται στον Mike Leigh, με την τεράστια επιτυχία στην Ελλάδα της τελευταίας του ταινίας *Μυστικά και Ψέμματα*. Και είναι θαυμάσια και μοναδική η ευκαιρία να γνωρίσουμε το εύρος του έργου και της προσφοράς του, κατά το μέγιστο μέρος του άγνωστο στη χώρα μας. Ο Mike Leigh είναι σπουδαίος δημιουργός, αλλά είναι και κάτι άλλο εξ ίσου σπουδαίο: Ειλικρινής, συνταρακτικός μάρτυρας της εποχής μας. Συνεχίζει την παράδοση του αγγλικού ρεαλισμού, παίρνοντας την σκυτάλη από τον πάντα ακμαίο Κεν Λούις. Όμως στο εκκρεμές κοινωνία-άνθρωπος, ο Λούις κινείται περισσότερο προς το πρώτο στοιχείο, ενώ ο Mike Leigh προς το δεύτερο. Ο άνθρωπος-ατελής και αδέξιος- αναζητεί την ολοκλήρωσή του μέσα στην κοινωνία, που τον επιπροσδιορίζει. Γι’ αυτό και οι ήρωές του, όσο και οι ταινίες του, ξαφνιάζουν συνεχώς, με τις συμπεριφορές, τα συμβάντα, τα λόγια, παρά την αυστηρή ρεαλιστική ακρίβεια. Πολύ σπάνια μια ηθογραφική αλήθεια, παραπέμπει τόσο απλά και διεισδυτικά στην εσωτερική αλήθεια. Τώρα που βλέπουμε συγκεντρωμένες τις κινηματογραφικές και τις τηλεοπτικές ταινίες του, κατανοούμε καλύτερα την πλατιά κλίμακα και το ιδιότυπο μίγμα του ύφους του. Η υπαρξιακή, σχεδόν μεταφυσική, απαισιοδοξία του *Γυμνού*, συνυπάρχει με την κοφτερή κοινωνική σάτιρα στις *Μεγάλες Ελπίδες* και με το ακμαίο χιούμορ όσο και με τις θερμές, διαπροσωπικές συναντήσεις στο *Μυστικά και Ψέμματα*. Στη βάση τους αναβλύζει πάντα το βαθύ, οδυνηρό αίσθημα, που απελευθερώνει τον κεντρικό πυρήνα του ανθρώπου: το συνεχές αίτημα της αλήθειας, την αγάπη και την ψυχή.

Γιάννης Μπακογιαννόπουλος
Σύμβουλος Κινηματογραφίας
Υπουργείου Πολιτισμού

Το Βρετανικό Συμβούλιο για τέταρτη συνεχή χρονιά παρουσιάζει την Εβδομάδα Βρετανικού Κινηματογράφου σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού. Πρόκειται αναμφισβήτητα για μια εξαιρετικά επιτυχημένη συνεργασία, που έχει αποδώσει καρπούς, κάτι το οποίο μαρτυρεί η αδρόα προσέλευση του κοινού.

Η εφεσβή εβδομάδα είναι ένα αφιέρωμα στον σπουδαίο βρετανό σκηνοθέτη Mike Leigh, που έγινε ιδιαίτερα γνωστός με την ταινία *Γυμνός* και οσχευκά πρόσφατα με τη βραβευμένη με τον Χρυσό Φοίνικα στο τελευταίο φεστιβάλ των Καννών *Μυστικά και Ψέμματα*.

Το αφιέρωμα περιλαμβάνει το σύνολο σχεδόν των ταινιών του Mike Leigh για τη μεγάλη και τη μικρή οδόνη, οι περισσότερες από τις οποίες δεν έχουν προβληθεί στην Ελλάδα.

Το έργο του έχει έντονο κοινωνικό χαρακτήρα, τα θέματά του είναι σύγχρονα, καθημερινά, μια προσέγγιση στα οξύτατα προβλήματα του καιρού μας, μέσα από την ευαίσθητη ματιά ενός άξιου δημιουργού.

Ελπίζω ότι και οι άγνωστες στο ευρύ ελληνικό κοινό ταινίες τους Mike Leigh θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον του και θα τις αγαπήσει.

Dr John L. Munby
Διευθυντής Βρετανικού Συμβουλίου
Μορφωτικός Σύμβουλος της Βρετανικής Προεβείας

Πέρυσι ήταν η ταινία του Κεν Λόουτς *Γη και Ελευθερία*, που επανέφερε στο προσκήνιο τον πολιτικό κινηματογράφο. Φέτος ο Mike Leigh με το *Μυστικά και Ψέμματα* (Χρυσός Φοίνικας στις Κάννες), επιβεβαίωσε τη νέα Άνοιξη που φαίνεται να περνάει ο βρετανικός κινηματογράφος, και οφείλεται κατά ένα μεγάλο μέρος στους παλιούς μάστορές του.

Η επιβράβευση στις Κάννες δικαιώνει τη μακρά πορεία ενός σεμνού, συνεπούς και μαχητικού δημιουργού. Ο Mike Leigh έχει 32 χρόνια εργασίας στον κινηματογράφο, το θέατρο και την τηλεόραση. Ξεκίνησε το 1966, σε ηλικία 23 μόλις χρόνων όταν έγραψε και σκηνοθέτησε το πρώτο θεατρικό του έργο, το *The Box Play*. Το 1971 γύρισε την πρώτη μεγάλου μήκους ταινία του το *Bleak Moments*, που προκάλεσε ιδιαίτερη αίσθηση και βραβεύτηκε σε πολλά φεστιβάλ.

Εκείνη την περίοδο, με την ανυδικία κινηματογράφου και τηλεόρασης σε κομβικό σημείο, ο Mike Leigh προσανατολίζεται προς τη μικρή οθόνη και δημιουργεί μια σειρά τηλεταινιών. Η επιλογή αυτή είναι, όπως φαίνεται, απόλυτα συνειδητή. Η τηλεόραση δεν αντιμετωπίζεται συμβιβαστικά, με τους όρους που επιβάλλονται από την “πλειοψηφική” της σκοπιμότητα. Οι τηλεταινίες του Mike Leigh, αλλά και των άλλων κινηματογραφιστών που επέλεξαν αυτό το δρόμο έκφρασης, θεματικά και αισθητικά, διατρέχονται από ένα κοινωνικό ριζοσπαστισμό, “μικρή οθόνη” μπορεί να είναι στοιχείο της κοινωνικής χειραφέτησης και όχι μόνο “χαζοκούτι” μαζικής χειραγώγησης. Είναι πολύ σημαντικό που το αφιέρωμα περιλαμβάνει τις τηλεοπτικές δουλειές του βρετανού δημιουργού. Εδώ υπονομεύει όλα τα σχετικά με την TV στερεότυπα και δείχνει πως η αληθινή δημιουργία, η μαχητική συνείδηση, ο ουσιαστικός στοχασμός “χωράνε” παντού.

Όταν, όμως η μάχη μιας διαφορετικής τηλεόρασης φάνηκε πως προσωρινά χάθηκε, όταν όλα υποτάχθηκαν στους νόμους της αγοράς (το τραύμα του Θατσερισμού ήταν μοιραίο), τον Mike Leigh ζανακέρδισε ο κινηματογράφος. Από το 1988 έχει γυρίσει το *Μεγάλες ελπίδες*, το *Η ζωή είναι γλυκιά*, το εκρηκτικό *Γυμνός* και φέτος είδαμε το *Μυστικά και Ψέμματα*.

Κεντρικά στοιχεία του έργου του είναι ο αντι-ρομαντισμός, η αντιδραματικότητα, ο ανινατουραλισμός. Η οπτική επικεντρώνεται στην καθημερινότητα, τον ανθρώπινο μικρόκοσμο. Τα θέματά του μιλούν για την κατάθλιψη, τη σεξουαλική ένδεια, το νέο-πουριτανισμό, τη μικροαστική μιζέρια, βουτηγμένη στην αλλοτρίωση και τον αλκοολισμό, την μοναξιά και την έλλειψη επικοινωνίας. Η μαύρη ηθογραφία –προσφιλές στοιχείο της βρετανικής σκηνής, από τον Πίντερ ως το Όσμπορν και τον Όρτον– ενισχύεται εδώ από έναν αυτοσχεδιαστικό οίστρο των ηθοποιών που θυμίζει έντονα τον Κασσαβέτη και από έναν υπερβατικό λυρισμό που παραπέμπει στον Ρενουάρ. Με το σκληρό του χιούμορ, ο Mike Leigh απογυμνώνει τα κλισέ από την συμβατικότητα τους και ωθεί τις καταστάσεις σε κορυφώσεις βίαιου, απελπισμένου κλαυσίγελου.

Οι τηλεοπτικές δουλειές, οι κινηματογραφικές ταινίες, τα θεατρικά έργα (έχει γράψει πάνω από 20), του Mike Leigh τον έχουν ήδη αναδείξει ως κορυφαίο εκπρόσωπο μιας γενιάς βρετανών δημιουργών που απέδειξαν πως η σχέση της κοινωνικής αγωνίας και της τέχνης είναι πέρα από την κούφια ρητορεία και την αδιέξοδη, αλαζονική “πρωτοπορία”.

Το αφιέρωμα αυτό αποτελεί μοναδική ευκαιρία για το ελληνικό κοινό να έρθει σε επαφή με το σύνολο σχεδόν του πολυσχιδούς έργου ενός πρωτότυπου και παραγνωρισμένου –έως χτες– σύγχρονου δημιουργού.

Μιχάλης Δημόπουλος
Διευθυντής Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Το σινεμά: φέτες ζωής, πνοές δημιουργίας

Ο Mike Leigh είναι μέρος μιας συγκεκριμένης ιστορίας του βρετανικού κινηματογράφου. Η ύπαρξή του ως σκηνοθέτη, επιβεβαιώνει μερικές υποθέσεις –απόψεις και καταγραφές σχετικά με θέματα βιωμάτων παιδείας αλλά και κοινωνικής αντίληψης. Εδώ και κάποια χρόνια γνωστοί και καλοί βρετανοί κριτικοί κινηματογράφου πιστεύουν πως για πολλούς γνωστούς συμπατριώτες τους, δημιουργούς της τέχνης του κινηματογράφου, η τηλεόραση, το BBC, υπήρξε το πιο ιδανικό “οπίϊ” τους, ο χώρος της παιδείας, της εξάσκησης των πειραματισμών και της ωριμότητός τους. Φρήαρς, Γκριναγουέι, Leigh και πολλοί άλλοι σκηνοθέτησαν τολμηρά και ριζοσπασικά θέματα για την τηλεόραση, έμαθαν να αξιοποιούν κλειστούς χώρους, να “επεξεργάζονται” εξονυχιστικά τους διαλόγους, να δίνουν “φέτες” καθημερινής ζωής, εικόνας της κοινωνίας και των ρηγμάτων της.

Ο Mike Leigh, γιός γιατρού, μεγάλωσε σε μια εργατική περιοχή του Μάντσεστερ κι έτσι έμαθε ικανοποιητικά τις συνήθειες και τις συμπεριφορές των κοινωνικά “τραυματισμένων” ανθρώπων (ανεκπαιδευτων, άνεργων κ.λ.π.) Φοίτησε στην βασική Ακαδημία της Δραματικής Τέχνης και “πήγε” και στο London Film School με κύρια φιλοδοξία του να γυρίζει ταινίες γύρω από την συνθησμένη ζωή και με ιδιαίτερη διάθεση η ποιότητα των ερμηνειών να έχει σχέση περισσότερο με την διαπραγμάτευση των χαρακτήρων, παρά με την ανάδειξη των ηθοποιών. Έτσι η σύνδεση με το νιο-

κυμανταίρ ήταν άμεση, αλλά και η επιβεβαίωση της σύνδεσης με την βρετανική κινηματογραφική ιστορία. Οι ρίζες και η γεινίαση με το “free-cinema” της δεκαετίας του ‘60 γίνονται πλέον εμφανείς, άσχετα αν κατά την άποψή μου, ο Κεν Λουσις αποδεικνύεται ως ο πλέον “καθαρός” επίγονος αυτού του ρεύματος.

Έως ότου ο Mike Leigh πραγματοποιήσει το φιλικό ντεμπούτο του με το *Bleak moments* δούλεψε συστηματικά στο θέατρο και στην τηλεόραση όπου το κύριο στοιχείο έμπνευσης και δομής, ήταν οι τεχνικές αυτοσχεδιασμού, τόσο οι δικές του όσο και των ηθοποιών του.

Μ’ αυτούς διερευνούσε την ικανότητα των ατόμων να διέλθουν την διαδικασία ενός δημιουργικού “χάπενινγκ” και να ανακαλύψουν το “πραγματικό” και “αντικειμενικό” (αν βέβαια υπάρχουν αυτές οι έννοιες) με τη μαγεία της κινηματογραφικής αναπαράστασης σε αποκλεισμό. Πάνω σ’ αυτό το στυλ, γίνεται μεγάλη δουλειά, οι ηθοποιοί δρουν δημιουργικά, δεν υποτάσσονται στον ρόλο, αποδεδμεύουν εσωτερικές δυνάμεις και εμπειρίες, εντάσσονται μέσα σε μια κρυφή ριζοσπαστική φόρμα. Έτσι παράγεται μια ποιοτική και όχι σκηνοθετημένη ευαισθησία, μια ιδιαίτερη συμνιαστική

προσέγγιση που χωρίς υπερβολές θυμίζει τις αντιλήψεις του Όζου. Η δουλειά του Mike Leigh είναι περίπλοκη και εντυπωσιακή: αντιστοιχίες της ζωής με την “απομίμηση” της, σχόλια που συμπιέζουν στην ροή γυρίσματος ενός φιλμ με το πραγματικό, διάλογοι αυθόρμητοι, “άτακτοι”, αιχμηροί και χιουμοριστικοί.

Οι ταινίες του παράγουν ψυχαγωγία, προκαλούν συγκίνηση, ανασύρουν βιώματα. Ωστόσο τα σύνορα με την “μαύρη” κωμωδία και την φάρσα είναι κοντά και είναι μια συνειδητή επιλογή του Mike Leigh, που ταυτόχρονα καταστρέφει την αναπαριστατική “λάμψη”, αλλά επιζητά και να υποδείξει το μέσο, την κάμερα, την τελική κινηματογραφική διάσταση.

Με εκκίνηση το ντοκυμανταίρ, το αυθεντικό και το πραγματικό, την δημιουργική διερεύνηση αντιστοιχίας ρόλων και ζωής καταλήγουμε στην οπτική “ο κόσμος σύμφωνα με τον Mike Leigh”. Έτσι αυτοσεχδιασμοί, σουρρεαλιστικές αποκλίσεις, νύξεις, ελλείψεις, ρωγμές και αφηγηματική ασυνέχεια προσφέρουν μια ιδιόρρυθμη κινηματογραφική αίσθηση. Η αφήγηση εναλλάσσει αργούς και στατικούς ρυθμούς, με αστραπαία φλας δράσης ενώ η γεωμετρία του κάδρου περιέχει κατά

βάθος μια ασυνήθιστη εικαστική επιμέλεια.

Πολλές φορές παρατηρούμε ένα μεγάλο χώρο π.χ. ένα άνετο δωμάτιο. Το πρόσωπο ή τα πρόσωπα, οι ήρωες, βρίσκονται σε μια άκρη. Η κάμερα που καταγράφει τον χώρο μένει στατική, ενώ στο εκτός πεδίου ήχοι και λόγοι εξακοντίζονται. Στην ανθρώπινη γωνιά υπάρχει μια ηρεμία που την ακολουθεί μια έκρηξη συμπεριφορών ή δράσης. Οι ήρωες κολυμπούν μέσα σε καταθλιπτικά χρώματα, επιπλέουν ως ακαθόριστες φιγούρες, σε μια βρώμικη θάλασσα αντιθέσεων. Κάποιες φορές αυτή η παρατήρηση συμπεριφορών των “χαμπλών” τάζεων, ξεφεύγει από το χιούμορ και την φάρσα και μετατρέπεται σε έντονη κοινωνική ματιά και κάποτε εκτοξεύεται –όπως π.χ. στο *Γυμνό*– ως οργανωμένος πολιτικός τόνος. Έτσι ο Mike Leigh αποδεικνύεται ένας ενημερωμένος κοινωνικός αποδέκτης και όχι εικονογράφος της φωτογενούς αθλιότητας και ειδικός της γραφικότητας.

Στις *Μεγάλες ελπίδες* ο δημιουργός αγαπάει το θέμα και τους ήρωες, μας κερδίζει. Στο *Η ζωή είναι γλυκιά* δείχνει πως δεν ξέχασε τους ήρωες της προηγούμενης ταινίας του και κατά κάποιον τρόπο τους ξανασυναντάει, προεκτείνει τις αγωνίες και τα χαμένα όνειρά τους. Στο *Γυμνό* σχολιάζει τη νοσηρότητα και με εξαιρετικές ισορροπίες κινείται μεταξύ αναρχίας, μηδενισμού και πολιτικής κατεδάφισης.

Ο θρίαμβος του κινηματογράφου του έρχεται με το *Μουσικά και Ψέμματα* και δεν αφορά μόνον στην καταξίωσή του στις Κάννες, αλλά ιδίως στη συμπλιώσή του με όσα τον ενοχλούν. Με ρεαλιστική βάση και πάλι, είναι ένα ντοκυμανταίρ της ζωής με ελαφρά αλλοίωση στο “happy-end”. Το τελευταίο δεν κομίζει μόνον εμπορικότητα, αλλά ιδίως μια πηγαία αίσθηση πάθους για ζωή και δημιουργία. *Μουσικά και Ψέμματα*, ένας ύμνος στην αγάπη, μια ταινία σοφίας και ωριμότητας. Ο Mike Leigh στην πιο μεστή φάση της καριέρας του καταθέτει αυτό που πιστεύει για το σινεμά: φέτες ζωής, πνοές δημιουργίας.

Αλέξης Ν. Δερμενιζόγλου

Γυμνοί ως το κόκκαλο

“Η ανθρωπότητα είναι αυτή η σιγνιαία αφαίρεση που παίρνει πολύ σοβαρά τον εαυτό της”

Η μύηση του Mike Leigh στον κινηματογράφο έγινε σε ηλικία δύο χρόνων με τον *Πινόκιο*. Ακολούθησαν βρετανικές και αμερικάνικες ταινίες, το *Ριφιφι* και το *Θωρηκτό Ποτέκμιν*. Το ερώτημα είχε ήδη τεθεί: “Γιατί δεν γυρίζονται ταινίες με ανθρώπους όπως είναι στην πραγματικότητα;”

Από τότε εδώ και είκοσι χρόνια ο Mike Leigh γυρίζει ταινίες για την τηλεόραση και μεγάλου μήκους με ήρωες ανθρώπους “όπως είναι οι άνθρω-

ποι στην πραγματικότητα”. Οι “άνθρωποι” του Mike Leigh είναι βρετανοί, ανησυχούν για τα κάλια τους, έχουν πρόβλημα επικοινωνίας και τα κάνουν συνεχώς θάλασσα... όπως άλλωστε οι περισσότεροι από εμάς. Ας θυμηθούμε το τηλεοπτικό *Abigail's Party* με τις δεκάδες τεχνικές ατέλειες που δεν το εμπόδισαν καθόλου να κατακτήσει μια cult θέση στην οπτική ιστορία. Η κινηματογράφηση ανθρώπων που πίνουν τσάι και μιλάνε ελάχιστα στη πρώτη μεγάλη μήκος ταινία του, *Bleak Moments*. Είπαμε πραγματικοί άνθρωποι. Σαν τον ήρωα του *Γυμνού* που περιπλανιέται με άγριες διαθέσεις στον υπόγειο κόσμο των άστεγων του Λονδίνου, εκεί όπου το σεξ είναι βρώμικο, βάνασο και επικίνδυνο, οι χώροι ζοφεροί και απειλητικοί και οι κοινωνικές σχέσεις βίαιες και σύντομες. Ένας ζωντανός επιφύλιος σαν την ίδια τη ζωή. Ο άνθρωπός μας έχει την απάντηση. “Δεν πρέπει να είμαστε ούτε αισιόδοξοι ούτε απαισιόδοξοι. Η ζωή είναι περίπλοκη και συμβαίνουν τρομερά πράγματα, ελπίζω όμως ότι μπορείς να νιώσεις και το στοιχείο της συμπίνοιας. Οι ταινίες μου αντανakλούν αυτά τα πολυεπίπεδα της αισιοδοξίας, του πεσιμισμού και όλα τα υπόλοιπα”.

Είναι αλήθεια ότι οι “άνθρωποι” του Mike Leigh δεν καταφέρνουν να εκφράσουν τον εαυτό τους και φλερτάρουν με την απελπισία, ωστόσο κινηματογραφούνται με τρυφερότητα και αγάπη. Συνδυασμός που χτίζει έναν εντελώς ιδιόσυγκρασιακό κινηματογραφικό κόσμο που μας προσκαλεί να γελάμε με τους εαυτούς και τις πράξεις μας.

Οι ταινίες του Mike Leigh παρουσιάζουν την ανθρώπινη κατάσταση, γυμνή ως το κόκκαλο και πιστή στην καθημερινή πραγματικότητα. Έτσι, για να μην λησμονούμε ένα γεγονός, το ότι “πραγματικοί άνθρωποι” υπάρχουν σι' αλήθεια.

Γιάνας Μανασσής

Η μέθοδος του Mike Leigh

Ο τρόπος του Mike Leigh να παρατηρεί τα ψυχικά τοπία των ηρώων του και να καταγράφει με ακρίβεια τις πιο λεπτές αποχρώσεις της συμπεριφοράς τους, βασίζεται στην μέθοδο της δουλειάς του, την οποία καλλιέργησε με τόλη και ταλέντο στην μακρά του θητεία στο θέατρο. Μια από τις δυσκολίες του να κάνει σινεμά (5 ταινίες 35 mm σε 25 χρόνια), οφείλεται στο ότι ποτέ δεν είχε ένα σενάριο ή έστω ένα προσχέδιο να παρουσιάσει στους παραγωγούς. Το σενάριο είναι λίγες σειρές σε μια σελίδα και οι ηθοποιοί δουλεύουν ανακαλύπτοντας τον ρόλο τους μέσα από εξαντλητικές πρόβες, ψυχικά, σωματικά και ηθικά δύσκολες, ο καθένας αρχικά μόνος του και μετά όλοι μαζί με τον σκηνοθέτη, ενώ για μεγάλο χρονικό διάστημα ζουν στους πραγματικούς χώρους, μαζί με τους ανθρώπους που πρόκειται να υποδυθούν –στην διάσταση του ρεαλισμού που προέρχεται από το free cinema. Στην τελική τους μορφή όμως, οι ταινίες του είναι τέλεια ισορροπημένες σ' ένα άψογο παζλ, όπου δεν υπάρχει χώρος για αυτοσχεδιασμούς, αφού το υλικό τους είναι αυστηρά δομημένο. Γι' αυτό και οι ταινίες του, παρ' όλο που δεν κινούνται στα όρια του fiction με τον ντοκιμαντιέρ, όπως του Κεν Λόουτς, ούτε έχουν την σκηνοθετική δεξιοτεχνία του Στήβεν Φρήαρς, εκπέμπουν μια πνοή εσωτερικότητας που μοιάζει να προέρχεται από τους πόρους των σωμάτων των ηθοποιών. Στον Mike Leigh, η κοινωνική καταγγελία δεν έχει τον επιθετικό τσαμπουκά και την παθιασμένη συμμετοχή του Κεν Λόουτς στις ιστορίες των ηρώων του, ούτε την καυστική πολιτική ειρωνία του Στήβεν Φρήαρς, αλλά στο έργο του παρατηρεί "in vitro" τις αντιλήψεις του άχαρου και γκριζου βιομηχανικού τοπίου στο εσωτερικό των ηρώων του.

Σημαντικός και ρηζικέλευθος θεατρικός συγγραφέας και σκηνοθέτης (με 21 έργα στο ενεργητικό του), ο Mike Leigh επικέντρωσε όλη του την προσοχή είτε στο σινεμά, είτε στο θέατρο, είτε στις τηλεοπτικές του παραγωγές πάνω στο φράγμα της επικοινωνίας. Κάτω από τον αστερισμό της ρήσης

"τα όρια της γλώσσας μας είναι και τα όρια του κόσμου μας", ο Mike Leigh μας φανέρωσε τον άορατο κύκλο σιωπλής μοναξιάς –κάπι σαν φωτιστέφανο οδύνης– όπου ζουν οι ήρωές του και μέσα στον οποίο οι λεκτικές εκρήξεις οβήνουν σαν απαιηλά πυροτεχνήματα, καθιστώντας αδύνατη κάθε δυνατότητα επικοινωνίας. Η άγρια μοναξιά της κας Μπένιερ στις *Μεγάλες Ελπίδες* και η παγίδευση της Νικόλα στα ιδεολογικά της στερεότυπα στο *Η ζωή είναι γλυκειά*, είναι σχεδόν αδύνατον να διαπεραστούν γλωσσικά· ταυτόχρονα ο Mike Leigh απελευθέρωσε την εκφραστική δύναμη των νεκρών χρόνων και ανέδειξε την τρομακτική ενέργεια της σιωπής, που πέφτει σαν ομίχλη είτε σκεπάζοντας σαν πένθιμο πέπλο την ζωή των ηρώων στο *Bleak Moments*, είτε "καταπίνοντας" τον ακατάσχετο –και ενίοτε βαρύγδουπο– λόγο των νυχτερινών περιπλανήσεων του *Γυμνού*.

Ο κόσμος των ηρώων του Mike Leigh, παρόλο το ιδιότροπο χιούμορ του, που άλλοτε αγγίζει την παρωδία και τον σαρκασμό και άλλοτε την ανατριχιαστική καρικατούρα (η φιγούρα της Βάλερι στις *Μεγάλες Ελπίδες*), προκαλεί μια αίσθηση αδυναμίας και αμηχανίας βάζοντας σε άβολη θέση τον θεατή· και αυτό γιατί οι κοινότυποι, καθημερινοί του ήρωες, της διπλανής πόρτας και οι ασήμαντες ιστορίες τους είναι τόσο κοντινές, τόσο βαθειά αληθινές, που υπνωτίζουν και κατά έναν περίεργο τρόπο "παγώνουν" στην θέασή τους. Ο Mike Leigh με την σχολαστικότητα ενός εντομολόγου, υπαρκτάζει στιγμές μοναδικής αλήθειας και αποκαλύπτει το συναισθηματικό υπόστρωμα των ηρώων του: θλίψη, χιούμορ που ιαλανιεύεται από την σάητρα στον κλευσισμό, μελαγχολία, εκρήξεις χαράς, κυνισμός, ελπίδα, απογοήτευση, απελπισία, καθώς και διάσπαρτες οάσεις ενός βαθύτατου ανθρωπισμού ("αυτό που θέλω πραγματικά" λέει ο Σύριλ σε κάποια στιγμή στις *Μεγάλες Ελπίδες* "είναι να έχουν όλοι οι άνθρωποι στέγη, φαγητό, δουλειά"). Συνεκτικός ιός όλων, η αφόρητη μοναξιά που υφάίνεται στον αργαλειό μιας προβληματικής και συχνά ανέφικτης επικοινωνίας. Η μεγάλη θεατρι-

κή του παιδεία και η θπεία του στο BBC, του επέτρεψε να σκηνοθετεί τους "ψυχολογικούς χρόνους" και τις "νεκρές στιγμές" των ηρώων του και να χρησιμοποιεί την λέξη με την ακρίβεια και το ειδικό βάρος του θεάτρου, συλλαμβάνοντας τον πυρήνα της κάθε σκηνής και επιτυγχάνοντας έτσι, όχι μόνον νοηματική απλότητα, αλλά και μια εκπληκτική αίσθηση κινηματογραφικής λιτότητας.

Η ακίνητη κάμερα του Mike Leigh –μ' έναν σεβασμό και μια αξιοπρέπεια αντάξια ενός Οζου– κινηματογραφεί από τις χαραμάδες της καθημερινότητας την ανθρώπινη εσωτερικότητα και την απρόβλεπτη ροή των συναισθημάτων. Το έργο του, χωρίς την παραμικρή παρα(υπο)χώρηση στην εμπορία του θεάματος, κινείται στο μεταίχμιο, ανάμεσα στη ζωή και στην κινηματογράφηση της, αναπαριστώντας τόσο άμεσα την "πραγματική" πραγματικότητα –"δουλειά μου είναι να φτάσω στο απόσταγμα της πραγματικότητας" λέει ο ίδιος έτσι ώστε η θέασή του να είναι μια οδυνηρή όσο και λυτρωτική εμπειρία.

Θωμάς Λιναράς

A black and white portrait of Mike Leigh, a man with a full beard and mustache, wearing a dark jacket. He is looking slightly to the right of the camera with a thoughtful expression. The background is dark and out of focus.

**Ο μικρόκοσμος του
Mike Leigh**

Βιογραφικό σημείωμα

Ο Mike Leigh γεννήθηκε το 1943 στο Salford του Lancashire. Μετά από σπουδές στην Royal Academy of Dramatic Arts, στο Central School of Art και στο London Film School, δουλεύει στη Royal Shakespeare Company αρχικά ως βοηθός του Peter Hall, ενώ αργότερα ανεβάζει τα δικά του θεατρικά έργα, επεξεργάζεται και εμβαθύνει στην μέθοδο δουλειάς του με τους ηθοποιούς. Το 1971 γυρίζει την πρώτη του ταινία το *Bleak Moments* με την υποστήριξη του Albert Finney. Από το 1971 μέχρι το 1987 σκηνοθετεί σε παραγωγή του BBC 14 ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους, ενώ εναλλάσσει την δουλειά του στην τηλεόραση με το θέατρο, όπου καθιερώνεται ως σημαντικός θεατρικός συγγραφέας και σκηνοθέτης. Το 1988 το Channel Four χρηματοδοτεί την δεύτερη ταινία του *High Hopes* (*Μεγάλες ελπίδες*) με την οποία γίνεται ευρύτερα γνωστός. Το 1989 δημιουργεί μαζί με τον παραγωγό Simon Channing-Williams την εταιρία Thin Man Films. Ακολουθούν το 1990 το *Life is Sweet* (*Η ζωή είναι γλυκειά*), το 1993 το *Naked* (*Γυμνός*) (βραβείο σκηνοθεσίας και ανδρικής ερμηνείας στις Κάννες για τον David Thewlis) και το 1996 με το *Secrets and Lies* (*Μυστικά και Ψέμματα*), κερδίζει πάλι στις Κάννες το Χρυσό Φοίνικα καθώς και το βραβείο γυναικείας ερμηνείας για την Brenda Blethyn.

“Το αγαπημένο μου θέμα ήταν πάντα η πραγματικότητα”

Mike Leigh

“Το να κατευθυνθείς προς την πραγματικότητα, σημαίνει να μπορείς να νοιώσεις την ουσία μιας εμπειρίας, δηλαδή τον συναισθηματικό της πυρήνα. Αυτό δε σημαίνει να είσαι περισσότερο ρεαλιστής παρά νατουραλιστής. Αυτά δεν είναι παρά μόνο λέξεις. Σημαίνει να κατευθυνθείς προς τα συναισθηματικά ρεύματα, που βρίσκονται κάτω από την επιφάνεια αυτού που είναι η ζωή των ανθρώπων.”

“Το φυσικό μου ένστικτο, η αντίληψή μου για την πραγματικότητα και αυτό που θα μπορούσα να ονομάσω, προσωπικό μου αίσθημα του δικαίου, με οδηγούν στην πεποίθηση ότι δεν υπάρχουν δευτεροί ρόλοι στη ζωή. Κάθε χαρακτήρας είναι ο κεντρικός χαρακτήρας της ζωής του και μερικές φορές όταν φτιάχνω μια ταινία, συναντώ προβλήματα, γιατί θα ήθελα να μπορώ να ακολουθήσω τους ελάχιστους χαρακτήρες και να τους γνωρίσω. Δεν είμαι ικανοποιημένος από το γεγονός, ότι ορισμένοι χαρακτήρες πρέπει να παραμένουν δευτερεύοντες. Ο τρόπος μου να συνθέτω την ιστορία έχει σαν κίνητρο αυτό το ένστικτο.”

Ο Mike Leigh με τον διευθυντή φωτογραφίας Dick Pope.

“Πράγματι μπορεί να πει κανείς, ότι ανακαλύπτω την σκηνή στην διάρκεια των γυρισμάτων. Ακριβώς όπως κάποιος γράφει ένα βιβλίο, ζωγραφίζει ένα πίνακα, φτιάχνει ένα γλυπτό. Ο Κήτον, ο Τσάπλιν και ο Στροκάιμ έχουν δουλέψει έτσι. Όμως δεν μπορεί κανείς να βγει στο δρόμο και να κινηματογραφήσει όλα όσα συμβαίνουν. Όταν αρχίζουμε να δουλεύουμε, λέω στους ηθοποιούς μου: μέσα σε τρεις μήνες πρόκειται να βγούμε στο δρόμο και να ανακαλύψουμε μια ταινία, και κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου θα προετοιμαζόμαστε γι' αυτό. Έχω την εντύπωση πως η αρρώστια του Χόλλυγουντ είναι η υπερβολική οργάνωση.”

“Στην αρχή της δουλειάς δεν υπάρχει τίποτα. Δουλεύω ατομικά με κάθε ηθοποιό. Δημιουργώ έναν χαρακτήρα, τον κόσμο που τον περιβάλλει, τις σχέσεις του με τους άλλους. Αυτό σημαίνει πολλές συζητήσεις, έρευνες και αυτοσχεδιασμό. Η πλειοψηφία αυτού του υλικού δεν φαίνεται στην ταινία. Αυτά είναι τα θεμέλια.”

Ο Mike Leigh στα γυρίσματα του Nuts in May με την ηθοποιό και σύζυγό του Alison Steadman και τον Roger Sloman.

1971 **Bleak Moments**
(Μελαγχολικές στιγμές)

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Bahram Mannochehri.

Σκηνογραφία: Richard Rambaut.

Ήχος: Bob Withey.

Μοντάζ: Les Blair.

Ηθοποιοί: Anne Raitt (Σίλβια), Sarah Stephenson (Χίλντα), Eric Allan (Πίτερ), Joolia Cappleman (Παι), Mike Bradwell (Νόρμαν), Liz Smith.

Παραγωγή: Autumn Rictures, BFI Production Board. Έγχρωμη. 35 mm. Διάρκεια: 115'.

Βραβεία: Μεγάλα Βραβεία στα φεστιβάλ του Σικάγο και του Λοκάρνο 1972.

Η Σίλβια είναι υπάλληλος γραφείου και ζει στην περιφέρεια του Νότιου Λονδίνου με την διαπονητικά καθυστερημένη αδερφή της Χίλντα. Γύρω από την μοναχική και άχαρη ζωή της κινούνται η συνάδελφός της Παι, ο Πίτερ, με τον οποίο υπάρχει μια αμοιβαία συναισθηματική έλξη που δεν θα συγκεκριμενοποιηθεί ποτέ, αφού και οι δύο δεν αφήνουν τα πραγματικά τους αισθήματα να εκδηλωθούν και ο Νόρμαν, ένας χίπυ που νοικιάζει το γκαράζ της Σίλβια μαζί με την παρέα του, για να εκδώσουν ένα περιθωριακό περιοδικό. Με την εμφάνιση της παρέας του Νόρμαν τα πράγματα φαίνεται να ζωντανεύουν αλλά όταν αυτοί μετακομίζουν όλα ξαναγίνονται όπως και πριν.

Η μελαγχολία του βλέματος

Το 1970 ο Mike Leigh ανεβάζει στο Open Space του Λονδίνου το δέκατο θεατρικό του έργο *Bleak Moments*, στο οποίο θα βασιστεί ένα χρόνο μετά η πρώτη του ταινία με τον ομώνυμο τίτλο. Γυρισμένη με την ουσιαστική βοήθεια στην παραγωγή του Άλμπερτ Φίνεϋ, είναι συνειδητά ζένη και απόμακρη προς το κλίμα εκείνης της περιόδου και της κυρίαρχης κινηματογραφικής της εικόνας: swinging London, αντι-κουλιούρα και σεξουαλική επανάσταση. Με το *Bleak Moments* ο Mike Leigh εγκάθιστά αυτήν την ιδιαίτερη και μοναδική κινηματογραφική του ματιά πάνω στην ταυτότητα και το εγγλέζικο Είναι, επικεντρώνοντας την προσοχή του στις ασήμαντες –αλλά και τόσο πραγματικά αληθινές– υπάρξεις που κινούνται μέσα στην ρουτίνα της καθημερινότητας και στα περιθώρια της “επίσημης” ζωής· μιας ζωής όπως αυτή που ζει η Σύλβια φτιαγμένη από μικρές οδύνες, από καταπιεσμένα συναισθήματα από σκιές λέξεων, από μικρούς ψιθύρους και από μεγάλες σιωπές, από χειρονομίες που πέφτουν στο κενό και βασικά από μια αδυσώπητη όσο και ανυπόφορη μοναξιά που αγγίζει τα όρια της υπαρξιακής παράλυσης. Το πρόβλημα μιας ανάπηρης επικοινωνίας –που θα αποτελέσει μόνιμο θεματικό άξονα του μετέπειτα έργου του– καταγράφεται μ’ έναν λιτό και εκπληκτικό τρόπο, στην σκηνή του απογευματινού τσαγιού, όπου σε 24 συνεχόμενα σιωπηλά γκρο-πλαν κινηματογραφείται μια ψυχωτική κατάσταση απόλυτης εσωτερικής ερημίας. Χωρίς τον αυτοσαρκασμό –απελευθερωτικό σ’ ένα βαθμό– και το σαπρικό βλέμμα των επόμενων ταινιών, το *Bleak Moments*, είναι μια ταινία βλοσυρή –σε αντίθεση με την ελαφρότητα της εποχής– ίσως η πιο κλειστή και “σκοτεινή” ταινία του Mike Leigh, αφού κινηματογραφεί με μια ανελέητη σκληρότητα, τις μελαγχολικές και χωρίς διέξοδο στιγμές της ανθρώπινης εσωτερικότητας. Μια ταινία που παρά τα βραβεία που απέσπασε, δάφτηκε για πάνω από 20 χρόνια και η οποία μας αποκαλύπτει –με την πρώτη κιόλας ταινία του –την θεματική και στυλιστική ωριμότητα ενός μεγάλου Ευρωπαίου δημιουργού.

Θωμάς Λιναράς

1988 **High Hopes** (Μεγάλες ελπίδες)

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Roger Pratt.

Σκηνογραφία: Andrew Rothschild.

Μουσική: Andrew Dickson.

Μοντάζ: John Gregory.

Ήχος: Peter Joly, Billy McCarthy.

Ηθοποιοί: Philip Davis (Σύριλ Μπέντερ), Ruth Sheen (Σίρλεϋ), Edna Doré (κυρία Μπέντερ), Philip Jackson (Μάρνιν Μπερκ), Heather Tobias (Βάλερι Μπερκ), Lesley Manville (Λετίσια Μπουθ-Μπραίνν), David Bramber (Ρούπερι Μπουθ-Μπραίνν), Jason Watkins (Γουαίρν), Judith Scott (Σούζι), Cheryl Prime (ερωμένη του Μάρνιν).

Παραγωγή: BBC. Έγχρωμη. 35 mm. Διάρκεια: 112'.

Βραβεία: Διεθνούς Κριτικής (Fipresci) στο φεστιβάλ Βενετίας 1988, Φέλιξ για την καλύτερη ηθοποιό (Ruth Sheen), δεύτερο γυναικείο ρόλο (Edna Doré), καλύτερης μουσικής (Andrew Dickson).

Ο Σύριλ και η Σίρλεϋ ένα ευγενικό ζευγάρι με αριστέρες εναισθησίες, φιλοξενούν στο διαμέρισμά τους στο King Cross, τον Γουαίρν, έναν "χαμένο" επαρκώς νεαρό. Την επομένη, η χήρα γηραιά κυρία Μπέντερ μητέρα του Σύριλ, κλείνεται έξω από το σπίτι της και ζητά βοήθεια από τους γείτονες, ένα υπερροπικό και με γιάπικη νοοτροπία ζευγάρι, τυπικό δείγμα του δαισερικού νεοπλουτισμού. Ειδοποιείται και καταφθάνει η κόρη της Βάλερι, μια γυναίκα τόσο νευρωτική και παρανοϊκή, που η σκιαγράφισή της αγγίζει τα όρια της καρικατούρας, σύζυγος του Μάρνιν, ενός κυνικού και αναισθητικού ιδιοκτήτη ενός παμπ. Το ίδιο βράδυ ο Σύριλ και η Σίρλεϋ στέλνουν πίσω στο χωριό του τον Γουαίρν και την επομένη επισκέπτονται τον τάφο του Μαρξ στο νεκροταφείο του Highgate. Μετά από λίγες μέρες ο Μάρνιν πηγαίνει να πάρει την κυρία Μπέντερ για το πάρτυ των 70 της χρόνων που ετοιμάζει η κόρη της Βάλερι στο σπίτι τους. Το πάρτυ καταλήγει σε πλήρη αποτυχία και η κυρία Μπέντερ περνά την νύχτα της στο σπίτι του Σύριλ και της Σίρλεϋ. Το επόμενο πρωί την ανεβάζουν στην ταράτσα της πολυκατοικίας τους όπου η γηραιά κυρία αναφωνεί: "Μα εδώ είναι η κορυφή του κόσμου."

Να θυμάσαι κάπου-κάπου τη μαμά

Μεγάλες προσδοκίες. Σε καθημερινή και αναπόφευκτη δοκιμασία με την πραγματικότητα, που συνιστούν οι άλλοι: αγαπημένα πρόσωπα, ξένοι ή εχθροί (ταξικοί). Σαν εκείνη την προσδοκία του ανυπόμονου θεατή: ότι μπορεί να συλλάβει και να τα κατανοήσει όλα σε μια ταινία, με την πρώτη επαφή, την πρώτη θέαση δηλαδή. Ακόμη κι αν πρόκειται για μια ταινία, όπως αυτή, "πολύ" αγγλική -ή μήπως βρετανική; Ιδιαίτερη στην αντιπροσωπευτικότητα των χαρακτήρων της, στα αναφορικά υπονοούμενα των διαλόγων της, στην καταγραφή των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων της, στην τυπική εκφραστικότητα των προσώπων, στο χιούμορ και στο ρυθμό των κινήσεων, ακόμη και στην ίδια την φυσική-φυσιογνωμική αισθητική των προσώπων, δηλαδή των ηθοποιών που επιλέχθηκαν να ερμηνεύσουν τους ρόλους. Ιδιαίτερη "εθνικά" τόσο στο σύνολο της οπτικής δομής της ταινίας, όσο και στις πιο ειδικές λεπτομέρειες της δραματογραφίας και της πλοκής. Έτσι οι εικόνες της καταλήγουν να είναι διάσπικτες από σημεία μη αναγνωρίσιμα ή αμφίσημα για έναν μη βρετανό θεατή. Το νιώθει κανείς: κάτι συμβαίνει μ' αυτό το καπέλο που φοράει η πλούσια γειτόνισσα της κυρίας Μπέντερ και μετά ένα παρόμοιο η κόρη της η Βάλερι, αλλά και με το άλλο που φοράει στις εξόδους της η ίδια η κυρία Μπέντερ, αυτή η υπέροχη και μοναδική, σαν κινηματογραφικό ποίημα από μόνη της, εβδομηντάχρονη γριά, που ανακαλύπτει ένα πρωί, πάνω σε μια ταράτσα, τον κόσμο πάλι απ' την αρχή, σαν να βρίσκεται στην κορυφή του, και μαζί της τον ανακαλύπτουν και ο γιος της Σύριλ και η φίλη του Σίρλεϋ -και μαζί τους κι εμείς. Ευτυχώς δηλαδή που ο κινηματογράφος, από όποια εθνική ιδιαιτερότητα κι αν εκκινεί, είναι μια τέχνη με γλώσσα παγκόσμια και μπορεί ν' απευθύνεται άμεσα εντέλει στην καρδιά ή και στο μυαλό οποιουδήποτε θεατή. Αρκεί αυτός να έχει καρδιά ή και μυαλό, να έχει ένα "θέλω", ένα πόθο ευσεβή, μια ελπίδα, έστω και ουτοπική. Και μια μητέρα. Εκ προοιμίου, όπως όλοι μας δηλαδή.

Σωτήρης Ζήκος

1990 Life is Sweet
(Η ζωή είναι γλυκειά)

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Dick Pope.

Σκηνογραφία: Sophie Becker.

Μουσική: Rachel Portman.

Μοντάζ: Jon Gregory.

Ήχος: Malcolm Hirst.

Ηθοποιοί: Alison Steadman (Γουέντι), Jim Broadbent (Άντι), Claire Skinner (Ναταλί), Jane Horrocks (Νικόλα), Timothy Spall (Όμπρεϋ), David Thewlis (φίλος της Νικόλα), Moya Brady (Πάουλα), David Neilson (Στιβ), Stephen Rea (Πάιου), Harriet Thorpe, Paul Trussel, Jack Thorpe Baker.

Παραγωγή: Thin Man Film, Film Four International, British Screen.

Έγχρωμη. 35 mm. **Διάρκεια:** 112'.

Βραβεία: Καλύτερης ταινίας της Eurocinema Academia Italiana (1991), καλύτερης ταινίας στο φεστιβάλ Ταορμίνας (1991), καλύτερης ταινίας, ηθοποιού (Alison Steadman), δεύτερου γυναικείου ρόλου (Jane Horrocks) του National Film Critics of America (1992), καλύτερης ηθοποιού (Jane Horrocks) του Los Angeles Film Critics (1992).

Η Γουέντι δουλεύει σ' ένα μαγαζί με παιδικά ρούχα και είναι το σπρίγμα της οικογένειας. Ο σύζυγός της Άντι, μάγειρας στο επάγγελμα, ονειρεύεται να κάνει μια δική του δουλειά και πείθεται από έναν φίλο του να αγοράσει μια μειαχειρισμένη καντίνα. Έχουν δύο δίδυμες κόρες στην εφηβεία, την Νάιαλι, υπάκουη και με καλό χαρακτήρα και την Νικόλα, κακότροπη, γεμάτη νευρώσεις και ανορεξική, η οποία τρώει μονάχα γκοφρέτες, απορρίπτει τους πάντες και μιλά μόνον μέσα από ιδεολογικές κοινοτοπίες και στερεότυπα. Όταν ένας φίλος τους ο Όμπρεϋ αποφασίζει να ανοίξει ένα γαλλικό εστιατόριο, η Γουέντι τον βοηθά το βράδυ των εγκαίνιων που όμως είναι μια σκέτη καταστροφή. Ο Άντι έχει ένα ατύχημα στη δουλειά, ενώ η Νικόλα χειροτερεύει και γίνεται όλο και πιο δύστροπη. Στο τέλος η Γουέντι θα βρει μαζί της έναν δίαυλο επικοινωνίας.

Εντελώς μεταξύ μας

Η ζωή είναι γλυκειά. Για όποιον ακόμη μπορεί να τη ζει χωρίς να έχει παραιτηθεί, χωρίς να έχει πάψει ν' αγωνίζεται για το πιο προσωπικό του όνειρο, που σημαίνει χωρίς να έχει χάσει τον εαυτό του. Όπως γλυκειά και λυτρωτική μπορεί να είναι η τελική αίσθηση που αποκομίζει κανείς από τη θέαση αυτής της ταινίας. Ταινία παράξενη έως και προκλητική για τις συνήθειες μας στη φαινομενική "ασημαντότητα" (απλότητα;) της πλοκής της, αλλά και του σκηνοθετικού στυλ της. Η ιστορία της: το οικογενειακό χρονικό μιας τετραμελούς αγγλικής οικογένειας στη φάση της κρίσης μιας πρώτης και "δεύτερης" εφηβείας, όπου κάποια μικρά και ευτράπελα απρόοπτα αλλάζουν το σκηνικό της ζωής τους ή την παγιωμένη ως τότε αντίληψη για τη ζωή τους –πράγμα που μάλλον είναι το ίδιο. Η δραματουργική σημασία βρίσκεται σ' αυτή την αλλαγή ή την απαλλαγή από τις τυποποιημένες συμπεριφορές ενός ρόλου, που στην περίπτωση της Νίκολα φτάνουν στα όρια ενός παθολογικού ψυχαναγκασμού. Όπως, από αισθητική άποψη, η σημασία και η αξία της ταινίας, συνίσταται στη διακριτική έως απαραίτητη αλλαγή, που συντελείται στον τρόπο σκηνοθεσίας: από την σχεδόν θεατρική-ηλιοποικική παρουσία των αδρών, συλιζαρισμένων "πορτραίτων" της οικογένειας και κάποιων φίλων τους στην αρχή –στην κινηματογραφική σύνθεση "παράλληλων συμβάντων", που προσδίδουν ταυτόχρονα μια νέα αλλά και μια αναδρομική σημασία και νόημα στις πράξεις των ηρώων και τις καταστάσεις που ζουν. Έτσι οι επίπεδες πρώτες εικόνες-σκηνές, όπου η κάμερα παρατηρεί από "απόσταση ουδετερότητας", αποκτούν βαθμιαία ένταση, πλαστικότητα, βάθος. Και τότε και η αδιάφορα στην αρχή ή συλιζαρισμένα "θεατρικά" ή ακόμη και απωθητικά πρόσωπα, γίνονται ανθρώπινα ή ακόμη και αξιαγάπητα, όπως η Νίκολα στο τέλος. Έτσι απλά και δραστικά, όπως συμβαίνει και στη ζωή: όπου μια κουτάλα ριγμένη στο πάτωμα, προορισμένη μόνο ν' ανακατευτεί και να πλένεται, μπορεί να γίνει η αιτία της πτώσης ενός ανθρώπου και να του αλλάξει τη ζωή, να τον κάνει δηλαδή να ανακαλύψει πάλι τη γλύκα της.

Σωτήρης Ζήκος

1992 **Naked** (Γυμνός)

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Dick Pope.

Σκηνογραφία: Alison Chitty.

Κοστούμια: Lindy Hemming.

Μουσική: Andrew Dickson.

Ήχος: Ken Weston.

Μοντάζ: John Gregory.

Ηθοποιοί: David Thewlis (Τζόνου), Lesley Sharp (Λουίζ), Katrin Cartlidge (Σόφι), Clair Skinner (Σάντρα), Greg Cruttwell (Τζέρεμυ), Peter Wight (Μπράιαν, ο νυχτοφύλακας), Ewen Bremner (Άρτι), Susan Vidler (Μάγκυ), Deborah Maclaren (η γυναίκα του παράθυρου), Gina McKee, Carolina Giammetta, Darren Tunstall.

Παραγωγή: Thin Man Film, Film Four International, British Screen.

Έγχρωμ. 35 mm. **Διάρκεια:** 131'.

Βραβεία: Σκηνοθεσία και καλύτερης ανδρικής ερμηνείας στον David Thewlis στο φεστιβάλ Καννών 1993, βραβεία ερμηνείας στον David Thewlis, των New York Film Critics Circle Awards και London Evening Standards Awards.

Ο Τζόνου πηγαίνει από το Μάντσεστερ στο Λονδίνο να βρει την παλιά του κοπέλα την Λουίζ, που ζει σ' ένα διαμέρισμα μαζί με τη Σόφι, μια προβληματική πανκ και την Σάντρα που λείπει σε ταξίδι στην Ζιμπάμπουε. Ο Τζόνου έχει μια περιστασιακή επαφή με την Σόφι, ενώ τα βράδια περιπλανιέται στο νυχτερινό Λονδίνο όπου συνανιέται μ' ένα "χαμένο" ζευγάρι που μόλις έχει φτάσει από την Σκωτία και περνά την νύχτα του σ' έναν άδειο κτίριο, παρέα με τον νυχτοφύλακα που του διηγείται την άδεια και μονότονη ζωή του. Μετά από μια σύντομη και αποτυχημένη συνάντηση με την σερβιτόρα ενός μπαρ, ο Τζόνου γυρνά στο διαμέρισμα των κοριτσιών όπου βρίσκει θροισασμένο τον ιδιοκτήτη του σπιτιού, έναν κυνικό και αλαζονικό γιάπυ. Ο Τζόνου τον πιεά έξω από το διαμέρισμα, η Σάντρα επιστρέφει από την Αφρική και ενώ για κάποια στιγμή σχεδιάζει με την Λουίζ να επιστρέψουν στο Μάντσεστερ, στο τέλος ξαναπαίρνει και πάλι μόνο τους δρόμους.

Βίοι παράλληλοι, μοναχικές διαδρομές

Γυμνός. Όπως λέμε απροκάλυπτος και προκλητικός, επιδεικτικός και διαθεσίμος, ανοιχτός. Σις ιυχάιες συναντήσεις, σις προσωπικές διεκδικήσεις και σις ανταγωνιστικές συγκρούσεις. Αποφασισμένοι, από την αρχή ως το τέλος ή λίγο πριν απ' το τέλος, να διαρρήξει ένα κόσμο κλειστό, που τον επισκέπεται ως ξένος. Επίμονος να κάνει, όπου βρεθεί και όπου σταθεί, την παρουσία του αισθητή. Και να ζήσει ή για να ζήσει την πιο ριψοκίνδυνη περιπέτεια του βλέμματος. Να γίνει μια καταλυτική παρουσία-μορφή που βλέπει και βλέπεται: που κρίνει και κρίνεται, που εκθέτει και εκκίδεται, που προκαλεί και προκαλείται, που ανακαλύπτει και αποκαλύπτεται. Ο Τζόνου, μια φιγούρα με χαρακτηριστικό στυλ, το Λονδίνο, ο μουνιτός ουρανόσ, το σκληρό φως, η Σόφι, ο σπασμός των σωμάτων, η Λουίζ, η νυχτερινή διαδρομή, ο νυχτοφύλακας, η σερβιτόρα, ο αφισοκολλητής, η επίθεση των νεαρών ή των σκιών στο στενό, η επιστροφή στο διαμέρισμα των κοριτσιών, το παραληρηματικό ξέσπασμα, ο απρόοπτος ερχομός της Σάντρα και το τελευταίο ανάπτρο βήμα της αποχώρησης. Τα πρόσωπα, σε κλόουζ-απ, σαν παράθυρα που ανοίγουν και κλείνουν μέσα σ' ένα τοπίο εικόνων σκληρό, κλειστό, αφιλόξενο. Το σεξ επαναλαμβάνεται σαν μια ατελέσφορη πράξη ανταγωνισμού και επιδεικτικότητας. Κάθε απόπειρα επικοινωνίας ή επαφής ή ακόμη και απλής συνενόησης προσκρούει σε στερεότυπες χαρακτηριστικές αντιστάσεις. Η κυριαρχία του νοήματος των διαλόγων καταργείται από την αλλοπρόσαλλη συμπεριφορά των προσώπων. Βίοι παράλληλοι, μοναχικές διαδρομές. Το χιούμορ εκτονώνει περιοδικά μια ανυπόφορη νευρική ένταση μεταξύ των προσώπων και είναι αυτό που εντέλει σώζει και την ταινία από τη σχολαστική ή και στοχαστική υπερβολή των όσων ακούγονται μέσα σ' αυτήν.

Σωτήρης Ζήκος

1996 **Secrets and Lies**
(Μυστικά και Ψέμματα)

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Dick Pope.

Σκηνογραφία: Alison Chitty.

Κοστούμια: Maria Price.

Μουσική: Andrew Dickson.

Ήχος: George Richards.

Μοντάζ: John Gregory.

Ηθοποιοί: Brenda Blethyn (Σύνθια), Phyllis Logan (Μόνικα), Marianne Jean-Baptiste (Ορτένς).

Clair Rushbrook (Ρόζαν), Timothy Spall (Μόρις).

Elizabeth Berrington (Τζαίνν), Ron Cook

(Σπιούαρτ).

Παραγωγή: CIBY 2000 / Thin Man Production / Channel Four Films. Έγχρωμη. 35 mm

Διάρκεια: 142'.

Βραβεία: Χρυσός Φοίνικας, βραβείο γυναικείας ερμηνείας στην Brenda Blethyn και βραβείο της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου (Fipresci) στο φεστιβάλ Καννών 1996.

Η Ορτιάς-Ελιζαμπεθ, μια μαύρη οφθαλμίατρος, μετά το θάνατο της δειτής της μητέρας, αποφασίζει να αναζητήσει τη γυναίκα που την γέννησε. Η Σύνθια ζει σε μια φτωχική εργατική συνοικία μαζί με την "αγνώστου πατρός" κόρη της Ροζάν, που έχει εγκαταλείψει τις σπουδές της στο κολέγιο και εργάζεται στην υπηρεσία καθαρισμού του δήμου. Ο Μόρις, ο μικρότερος αδελφός της Σύνθια, έχει ένα φωτογραφείο, που του αποφέρει αρκετά χρήματα. Η Μόνικα, η σύζυγος του Μόρις, του προτείνει να καλέσουν στο καινούργιο τους σπίτι την αδελφή του και την ανηψιά του, με αφορμή τα γενέθλια της τελευταίας που κλείνει τα εικοσιένα της. Η Σύνθια προσκαλεί την Ορτιάς στο σπίτι του Μόρις και της Μόνικα, που θα γιορτάσουν τα γενέθλια της Ροζάν, για να γνωρίσει την οικογένεια και όπου θα την παρουσιάσει σαν φίλη της. Η συνάντηση δίνει την ευκαιρία να αποκαλυφθούν τα μυστικά και ψέμματα μιας ζωής.

Όλοι οι τρόποι της αγάπης υπέροχοι

Ανθρώπινα πορτραίτα. Φωτογραφικά και κινηματογραφικά. Πέντε πρόσωπα μιας οικογένειας συναντούν την αλήθεια: Η Οριάνς-Ελίζαμπεθ, η Σύνθια, η Ροζάν, ο Μόρις, η Μόνικα. Παρόντες στην αποκάλυψη είναι ο Πωλ και Τζέην. Τόσα χρόνια, μυστικά και ψέμματα, δεν επιτρέπουν την επαφή. Γιατί; Αφού είναι τόσο πιο απλό ν' αναζητάς και να λες, με κάθε τίμημα, την αλήθεια. Και στο τέλος δεν πληγώνεται πια κανείς. Αντίθετα. Οι σχέσεις αγάπης ζαναβρίσκουν το μέτρο της έκφρασής τους. Οι άνθρωποι τον εαυτό τους και αυτούς που αγαπούν. Τα πρόσωπα την αξιοπρέπειά τους. Και ο θρυμματισμένος οικογενειακός κόσμος αποκτά συνοχή. Τα παλιά λάθη βρίσκουν μια δικαίωση. Ο πόνος μια αναπόκριση τρυφερή. Αυτή είναι ζωή. Όταν οι άνθρωποι ζαναγίνονται άνθρωποι. Ευάλωτοι και δυνατοί. Σε στιγμές πολύ προσωπικές μεταξύ τους. Χωρίς τις μάσκες και τις πόζες της κοινωνικής επιμόρφωσης. Στην επιμονή και στο δισταγμό τους. Ήρωες της ζωής. Ό,τι κι αν έχει συμβεί. Όποιος κι αν είναι ο καθένας. Σημασία έχει ν' αγαπάς. Και όλοι οι τρόποι της αγάπης είναι υπέροχοι. Έτσι όπως αποκαλύπτονται, με τον μοναδικό τρόπο του κάθε χαρακτήρα, σ' αυτήν την ταινία. Καθώς κινηματογραφεί βήμα-βήμα και με μια εκπληκτική αμεσότητα τις εκφράσεις, τις εντάσεις, τις γλυκές στιγμές, τις υπερβολές, τις σιωπές, τις στιγμές της αλήθειας τους. Τελικά είναι τόσο απλό: Για να κάνεις μια τέτοια ταινία, "με χαρακτήρες που να μοιάζουν με τους αληθινούς ανθρώπους", πρέπει ν' αγαπάς τους ανθρώπους και ν' αγαπάς τους ήρωές σου. Και να τολμάς ν' απευθύνεσαι, χωρίς μυστικά και ψέμματα, χωρίς περιπτώσεις σκηνοθετικών μανιερισμούς και διανοουμενίστικους ακροβατισμούς, προς τους αληθινούς ανθρώπους-θεατές. Μέσα από μια αυθεντική και θεϊκή οπτική κινηματογράφησης. Αυτός είναι ο τρόπος: το μουσικό της τέχνης του Mike Leigh. Τίποτ' άλλο.

Σωτήρης Ζήκος

1973 *Hard Labour* Σκληρή δουλειά

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.
Φωτογραφία: Tony Pierce-Robers.
Σκηνογραφία: Paul Munting.
Ήχος: Dick Manton.
Μοντάζ: Christofer Rowlands.
Ηθοποιοί: Liz Smith, Clifford Kershaw, Polly Hemingway, Bernard Hill, Alison Steadman, Ben Kingsley.
Παραγωγή: BBC. Έγχρωμη. 16 mm. Διάρκεια: 70'.

Είναι το πορτοφόλι της κας Thornley, μιας μεσόκοπης γυναίκας λαϊκής καταγωγής, που εργάζεται ως οικιακή βοηθός και της οποίας η αδιέξοδη καθημερινή ζωή κυλά μέσα στην βαρειά μονοτονία των ατελείωτων οικιακών εργασιών.

"Γεννήθηκα στο North Salford, σε μια λαϊκή γειτονιά όπου ο πατέρας μου ήταν γιατρός. Όταν ήμουν 13 χρόνων μετακομίσαμε λίγο παρακάτω σε μια περιοχή πιο ασυκή. Γυρισμένη στις γειτονιές του Salford, η ταινία είναι μια ανάκληση εκείνων των δύο κόσμων, που συγκρούονται αναπόφευκτα σ' όλο μου το έργο. Αν και δεν είναι ακριβώς αυτοβιογραφική, υπάρχουν στοιχεία παρμένα από την εμπειρία μου π.χ. η φιγούρα της κας Thornley είναι πλασμένη πάνω σε μια αληθινή οικιακή βοηθό".

M.L.

1976 *Nuts in May* Τρελοί τον Μάη

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.
Φωτογραφία: Michael Williams.
Σκηνογραφία: David Grozier.
Ήχος: John Gilbert.
Μοντάζ: Oliver White.
Ηθοποιοί: Roger Sloman, Alison Steadman, Antony O'Donnell, Sheila Kelley, Eric Allan.
Παραγωγή: BBC. Έγχρωμη. 16 mm. Διάρκεια: 84'.

Ένα ζευγάρι σκληροπυρηνικών οικοδόγων πηγαίνει διακοπές στο Dorset, αποφασισμένο να ξεφύγει για λίγο από την αγχωτική ζωή της πόλης, ζώντας τις απλές χαρές της φυσικής ζωής του κάμπινγκ. Αυτός είναι μανιακός φυτοφάγος και αυτή μια γυναίκα υπάκουη και υποταγμένη. Τα προβλήματα αρχίζουν, όταν κατασκοπώνει δίπλα τους στο κάμπινγκ ένα ζευγάρι επιδεικτικό και κρεατοφάγο. (Η μοναδική ταινία του Mike Leigh που είναι γυρισμένη έξω από ασυκό τοπίο).

"Υπήρξε ο David Rose (παραγωγός της ταινίας) που με έπεισε να κάνω ένα "αγροτικό" φιλμ στο Dorset όπου γεννήθηκα. Και όμως, μ' έναν κάποιον τρόπο, είμαστε μπροστά σε μια ακόμα σύγκρουση ανάμεσα στους πραγματικούς κατοίκους της πόλης και τους αλαζονικούς νεοαφιχθέντες των προαστίων."

M.L.

1977 **The Kiss of Death** **Το φιλί του θανάτου**

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Michael Williams.

Σκηνογραφία: David Crozier.

Ήχος: John Gilbert.

Μοντάζ: Oliver White.

Μουσική: Carl Davis.

Ηθοποιοί: David Threlfall, Clifford Kershaw, John Wheatley, Angela Curran, Kay Adshead, Karen Patrick.

Παραγωγή: BBC.

Έγχρωμ. 16 mm. **Διάρκεια:** 80'.

Γυρισμένη στο Oldham της Βόρειας Αγγλίας, είναι η ιστορία ενός νεαρού βοηθού σ' ένα γραφείο κηδειών, που είναι άνετος με τους νεκρούς αλλά νοιώθει φόβο, νευρικότητα και άγχος για την ζωή. Πρέπει λοιπόν να μάθει να ισορροπεί ανάμεσα στην ιδιωτική και στην επαγγελματική του ζωή. (Θεωρείται μια από τις πιο προσωπικές ταινίες του Mike Leigh).

“Νεότητα, αλήθεια, ψέμμα, έρωτας, ζωή και θάνατος. Υπάρχει κάτι από τον εαυτό μου στην προσωπικότητα του πρωταγωνιστή. Η μουσική μπαίνει για πρώτη φορά σε ταινία μου· μια ευτυχέστατη συνάντηση με την μουσική του Carl Davis.”

M.L.

1978 **Who's Who** **Ποιός είναι ποιός**

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: John Else.

Σκηνογραφία: Austen Spriggs.

Ήχος: John Pritchard.

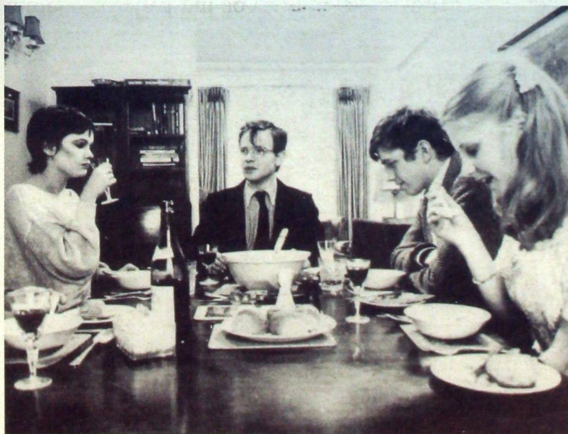
Μοντάζ: Chris Lovett.

Ηθοποιοί: Simon Chandler, Adam Norton, Richard Kane, Philip Davis, Jeffrey Wickham.

Παραγωγή: BBC.

Έγχρωμ. 16 mm. **Διάρκεια:** 80'.

Η ταινία είναι μια κριτική-σατιρική ματιά πάνω στην μεσαία τάξη. Ένας υπάλληλος χρηματιστηρίου, κυνηγός αυτογράφων, συνεπαρμένος από τις ιδέες της δόξας, της αριστοκρατίας και του μεγαλείου, η γυναίκα του, αφοσιωμένη στις γάτες της, δύο φίλοι που οργανώνουν πάρτυ, ένας φωτογράφος με το όνομα Σαίξπηρ και διάφορα πρόσωπα που περιστρέφονται γύρω τους. Τελικά τα προβλήματα, οι προσδοκίες, τα πάθη, οι απογοητεύσεις και οι συμπεριφορές όλων αυτών των χαρακτήρων μπλέκονται σ' ένα παιχνίδι από προσωπικές και κοινωνικές μάσκες το οποίο βάζει σε κρίση την ταυτότητά τους.

1980 Crown-Ups Ενήλικοι

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Remi Adefarasin.

Σκηνογραφία: Bryan Ellis.

Ήχος: John Pritchard.

Μοντάζ: Robin Sales.

Ηθοποιοί: Philip Davis, Lesley Manville, Brenda Blethyn, Janine Duvitski, Lindsay Duscan, Sam Kelly.

Παραγωγή: BBC. Έγχρωμη. 16 mm. Διάρκεια: 105'.

Ο Νικ και η Μάντυ είναι νιόπαντροι. Η μοναξιά και η πουχιά τους διακόπεται από τις συνεχείς επισκέψεις της αδερφής της Μάντυ Γκλόρια, η οποία εισβάλλει στη ζωή τους, καταλαμβάνοντας τον ζωτικό χώρο του ζευγαριού και καταστρέφοντας όχι μόνον την δική τους προίμια, αλλά και των γειτόνων τους, των Μπούτσερ. Μέσα από τις εκρηκτικές συγκρούσεις και τις σκηνές νιστερίας, έρχονται στην επιφάνεια αισθήματα αποτυχίας και ανασφάλειας.

"Ακόμα μια φορά το χάος των αστικών προαστίων. Γυρισμένο στα γρήγορα για να γεμίσει ένα κενό του προγράμματος του BBC, έχει μονάχα 6 ηθοποιούς και έναν μόνο χώρο. Αυτό προκάλεσε μια θεϊκή εξέλιξη από την απειθαρχη και κάπως υπερδεμένη δομή των ταινιών μου της δεκαετίας του 70, σ' έναν τύπο δραματικής συμπίπκνωσης περισσότερο οσιχίτο, που μέχρι τότε είχα πετύχει μονάχα στο θέατρο."

M.L.

1982 Home Sweet Home Σπίτι μου σπιτάκι μου

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh

Φωτογραφία: Remi Adefarasin.

Σκηνογραφία: Bryan Ellis.

Ήχος: John Pritchard.

Μοντάζ: Robin Sales.

Μουσική: Carl Davis.

Ηθοποιοί: Eric Richard, Kay Stonham, Timothy Spall, Tim Barker, Frances Barber, Su Elliot,

Lorraine Brunning.

Παραγωγή: BBC. Έγχρωμη. 16 mm. Διάρκεια: 90'.

Η ζωή τριών ταχυδρόμων σ' ένα αστικό συγκρότημα. Οι ερωτικές κατακλίσεις του ενός από τους τρεις, αποδεικνύει πως οι ιδιωτικές τους ζωές είναι πολύ περισσότερο συνδεδεμένες απ' όσο φαίνεται, αποκαλύπτοντας μια πραγματικότητα απάτης και προδοσίας.

"Γι' αυτήν την ταινία που αφορά την ζωή τριών ταχυδρόμων του Hitchin, ζήσαμε όλοι 6 εβδομάδες στο Hitchin. Ήθελα να εξακριβώσω τον χώρο, όπου οι ταχυδρόμοι έχουν πάντα περιπέτειες με τις νοικοκυρές, στην διάρκεια της βάρδιας τους ενώ οι σύζυγοι είναι στη δουλειά. Όπως ζέρουν όλοι οι δημοσιογράφοι, ο καλύτερος τρόπος για να ανακαλύψεις ανησυχητικές αλήθειες, είναι απλά να ρωτήσεις απευθείας τον κόσμο."

M.L.

1985 *Four Days in July* 4 μέρες του Ιουλίου

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.

Φωτογραφία: Remi Adefarasin.

Σκηνογραφία: Jim Clay.

Ήχος: John Pritchard.

Μοντάζ: Robin Sales.

Μουσική: Rachel Portman.

Ηθοποιοί: Brid Bennan, Des Mc Alen, Paula Hamilton, Charles Lawson, Big Billy, Stephen Rea, Brian Hogg.

Παραγωγή: BBC.

Έγχρωμη. 16 mm. Διάρκεια: 99'.

Δύο γειτονικά ζευγάρια καθολικοί και προτεσταντές, που ζουν στο Μπέλφαστ, μέσα στην δίνη του ακήρυχτου εμφυλίου πολέμου, δεν έχουν τίποτα το κοινό μεταξύ τους, εκτός από την επικείμενη γέννηση των παιδιών τους, που θα 'ρθουν στον κόσμο την ίδια μέρα και στο ίδιο νοσοκομείο. (Γυρισμένη μετά από 6 μήνες έρευνας στην Βόρεια Ιρλανδία, είναι η πιο πολιτική ταινία του Mike Leigh, μια αντι-δογματική ματιά στο πολύπλοκο ιρλανδικό πρόβλημα".

"Σε ό,τι αφορά το *Four Days in July*, έχουν γυριστεί πολλές ταινίες για την Βόρεια Ιρλανδία, όμως όλες είχαν το εξής μειονέκτημα: ήταν ηρωϊκές, ρομαντικές, σχηματικές ή δογματικές. Για την ταινία αυτή, ήθελα να περάσω έναν χρόνο στην Ιρλανδία, για να κάνω έρευνα. Το BBC μου έδωσε 6 μήνες με την απόλυτη ελευθερία να διασχίσω όλη την χώρα. Αρκετές φορές βρέθηκα σε επικίνδυνες καταστάσεις. Σκοπός μου ήταν να κάνω μια ταινία, που θα έδινε μια προσωπική απάντηση σε διαφορετικές πνευματικές καταστάσεις και σε συμπεριφορές των δύο πλευρών. Προφανώς η ταινία έχει μια οπτική γωνία, αλλά δεν δίνει άφεση στην πολιτική του Δημοκρατικού Στρατού. Όσον αφορά τον IRA, σίγουρα δεν υποστηρίζω την ιδέα ότι θα μπορούσα να χάσω τα παιδιά μου σε μια τρομοκρατική ενέργεια, ωστόσο όμως, έχω συναντήσει ανθρώπους του Δημοκρατικού Στρατού, γεμάτους αγάπη για την Ιρλανδία και την ζωή."

M.L.

1972 *A Mug's Game*

Γυρισμένο για τα σχολικά προγράμματα του BBC.

1975 *The Permissive Society*

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh. **Φωτογραφία:** Bob Chaplin. **Σκηνογραφία:** Margaret Peacock. **Ήχος:** Alastair Askham. **Ηθοποιοί:** Bob Mason, Veronica Roberts, Rachel Davies. **Παραγωγή:** BBC. Έγχρωμ. 16 mm. **Διάρκεια:** 30'.

1975 *The Five Minute Films*

Old Chums, Afternoon, The Birth of the Goalie of the 2001 FA Cup Final, Probation, Light Snack.
Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh.
Παραγωγή: BBC. 16 mm. **Διάρκεια:** 5'x6'=30'.

1976 *Knock for Knock*

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh. **Σκηνογραφία:** Myles Lang. **Ηθοποιοί:** Sam Kelly, Antony O' Donnell, Meryl Hampton. **Παραγωγή:** BBC Birmingham Second City First. **Διάρκεια:** 30'.

1977 *Abigail's Party*

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh. **Φωτογραφία:** Dave Mutton. **Σκηνογραφία:** Kenneth Sharp. **Ήχος:** Derek Miller-Timmins. **Μοντάζ:** Ron Bowman. **Ηθοποιοί:** Alison Steadman, Tim Stern, Janine Duvitski, John Salthouse, Harriet Reynolds. **Παραγωγή:** BBC. Έγχρωμ. 16 mm. **Διάρκεια:** 105'.
(Ταινία βασισμένη στο ομώνυμο θεατρικό του έργου).

1982 *The Improvised Play*

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh. **Φωτογραφία:** Remi Adefarasin. **Ήχος:** John Prichard. **Μοντάζ:** Robin Sales, Charles Chabot. **Ηθοποιοί:** David

Threlfall, Alison Steadman, Sam Kelly.

(Πρόκειται για μια κινηματογραφική επίδειξη της μεθόδου του Mike Leigh δηλ. του τρόπου δουλειάς του με τους ηθοποιούς. Ο σκηνοθέτης και οι ηθοποιοί του επινοούν γι' αυτόν τον σκοπό τρεις χαρακτηριστές προσπαθώντας να στήσουν μια θεατρική παράσταση βασισμένη στον αυτοσχεδιασμό).

1983 *Meantime*

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh. **Φωτογραφία:** Roger Pratt. **Σκηνογραφία:** Diana Charnley. **Ήχος:** Malcolm Hirst. **Μοντάζ:** Leslie Walker. **Ηθοποιοί:** Barion Bailey, Philip Davis, Tim Roth, Pam Ferris, Alfred Molina, Jeff Robert, Gary Oldman. **Παραγωγή:** Channel Four. Έγχρωμ. 16 mm. **Διάρκεια:** 104'. **Βραβεία:** Βραβείο κοινού στο φεστιβάλ Βερολίνου 1984.

1987 *The Short and the Curlies*

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Mike Leigh. **Φωτογραφία:** Roger Pratt. **Σκηνογραφία:** Diana Charnley. **Ήχος:** Malcolm Hirst. **Μοντάζ:** John Gregory. **Μουσική:** Rachel Portman. **Ηθοποιοί:** David Thewlis, Alison Steadman, Wendy Nottingham, Sylvestra Le Touzel. **Παραγωγή:** Film Four International. Έγχρωμ. **Διάρκεια:** 18'.
Βραβεία: Καλύτερη ταινία μικρού μήκους στο Φεστιβάλ του Cork.

1992 *A Sense of History*

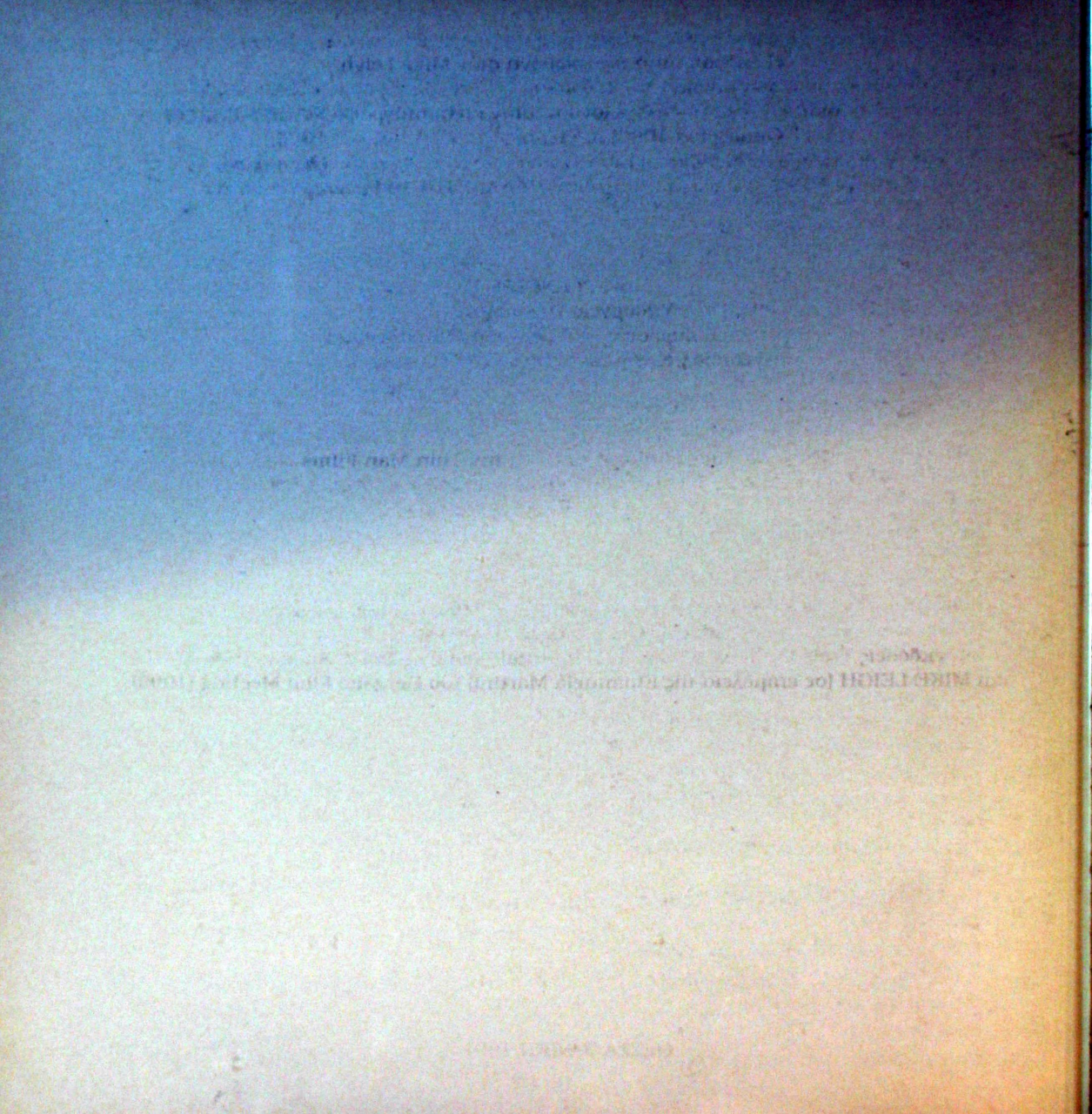
Σκηνοθεσία: Mike Leigh. **Σενάριο:** Jim Broadbent. **Φωτογραφία:** Dick Pope. **Σκηνογραφία:** Alison Chitty. **Μουσική:** Carl Davis. **Ηθοποιοί:** Jim Broadbent. **Παραγωγή:** Thin Man Film, Channel Four. Έγχρωμ. **Διάρκεια:** 28'.
Βραβεία: Βραβείο καλύτερης ταινίας μικρού μήκους στο φεστιβάλ του Clermond-Ferrand 1993.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ

- 1965 The Box Play (Midland Arts Centre, Birmingham)
- 1966 My Parents Have Gone to Carlisle (Midland Arts Centre).
The Last Crusade of the Five Little Nuns (Midland Arts Centre)
- 1967 Nenea (RSC Studio, Stratford -upon-Avon)
- 1968 Individual Fruit Pies (Acting School, London)
Down Here and Up There (Royal Court Theatre Upstairs, London)
- 1969 Big Basil (Manchester Youth Theatre)
Glum Victoria and the Land with Specs (Manchester Youth Theatre)
Epiloque (Sedgley Park / De La Salle College Manchester)
- 1970 Bleak Moments (Open Space Theatre, London)
- 1971 A Rancid Pong (Basement Theatre, London)
- 1973 Wholosome (Royal Court Theatre Upstairs, London)
The jaws of Death (Traverse Theatre, Edinburgh)
Dick Whittington and His Cat (Royal Court Theatre Upstairs, London)
- 1974 Babies Grow Old (RSC Other Place Stratford - Upon - Avon, ICA Theatre, London)
The Silent Majority (Bush Theatre, London)
- 1977 Abigail's Party (Hampstead Theatre, London)
- 1979 Ecstasy (Hampstead Theatre, London)
- 1981 Goose Pimples (Hampstead Theatre, Garrich Theatre, London)
- 1988 Smelling a Rat
- 1989 Greek Tragedy

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

- 1979 Too Much of a Good Thing (BBC).

Η έκδοση αυτή αφιερωμένη στον Mike Leigh
τυπώθηκε με την ευκαιρία της εκδήλωσης "Ο μικρόκοσμος του Mike Leigh"
που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, στον κινηματογράφο ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ
(11-17 Οκτωβρίου 1996) στο πλαίσιο των Δημητρίων 1996,
ως προφεσιβαλική εκδήλωση του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης
και στην Αθήνα, στον κινηματογράφο ΠΑΛΛΑΣ (10-16 Ιανουαρίου 1997)

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

Υπουργείο Πολιτισμού
Βρετανικό Συμβούλιο Αθηνών και Θεσσαλονίκης
Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα το BBC, την Thin Man Films
και τις εταιρίες διανομής Νέα κίνηση, ΕΛΚΕ και AMA Films
για την παραχώρηση των ταινιών.

Για τη συλλογή στοιχείων χρησιμοποιήθηκαν οι μονογραφίες
MIKE LEIGH του Gilles Laprevotte,
εκδόσεις Trois Cailloux του Festival International du Film d' Amiens (1993)
και MIKE LEIGH (σε επιμέλεια της Emanuela Martini) του Bergamo Film Meeting (1993).

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Σωτήρης Ζήκος
Θωμάς Λιναράς
Πάνος Μανασσής

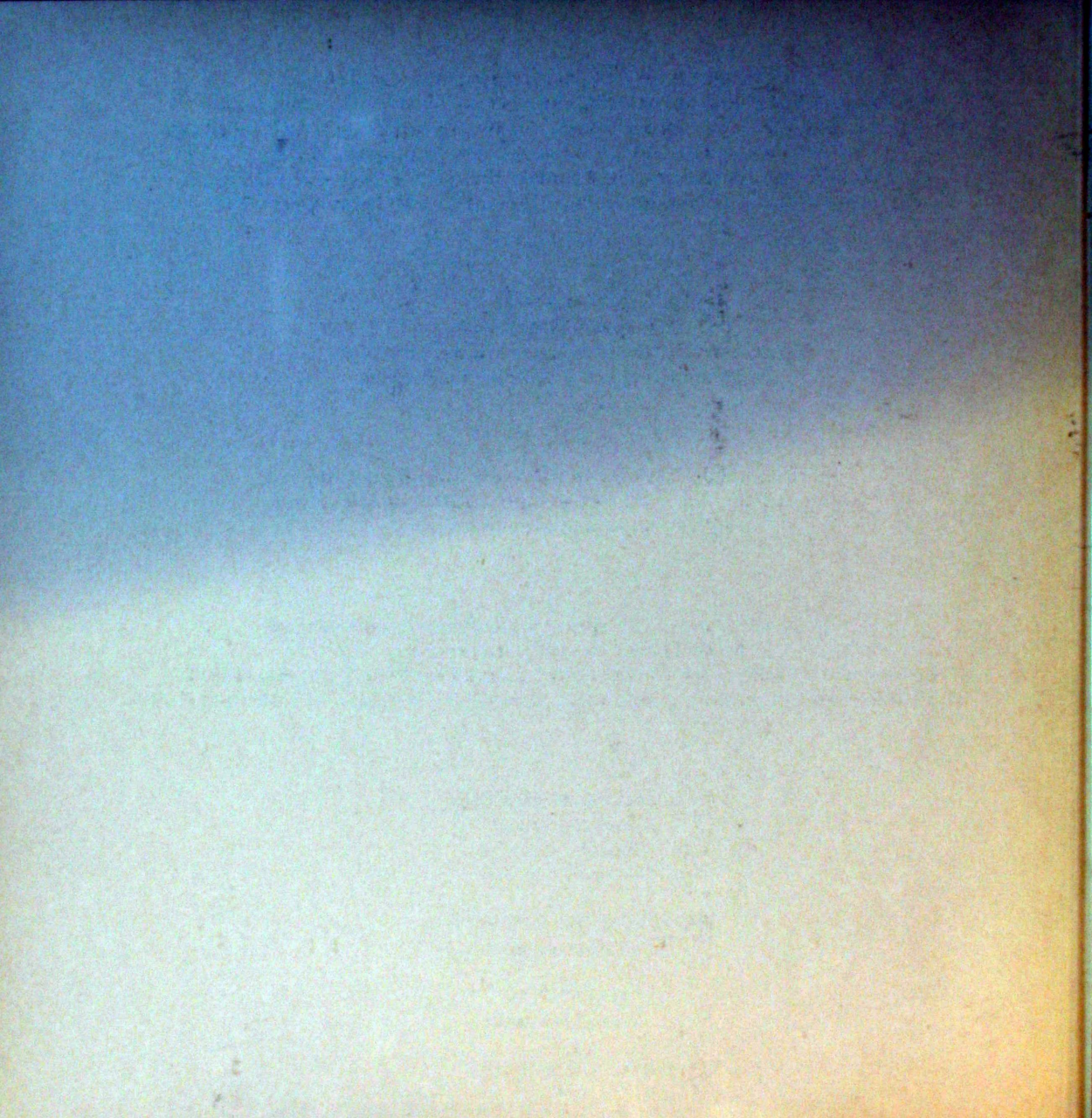
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

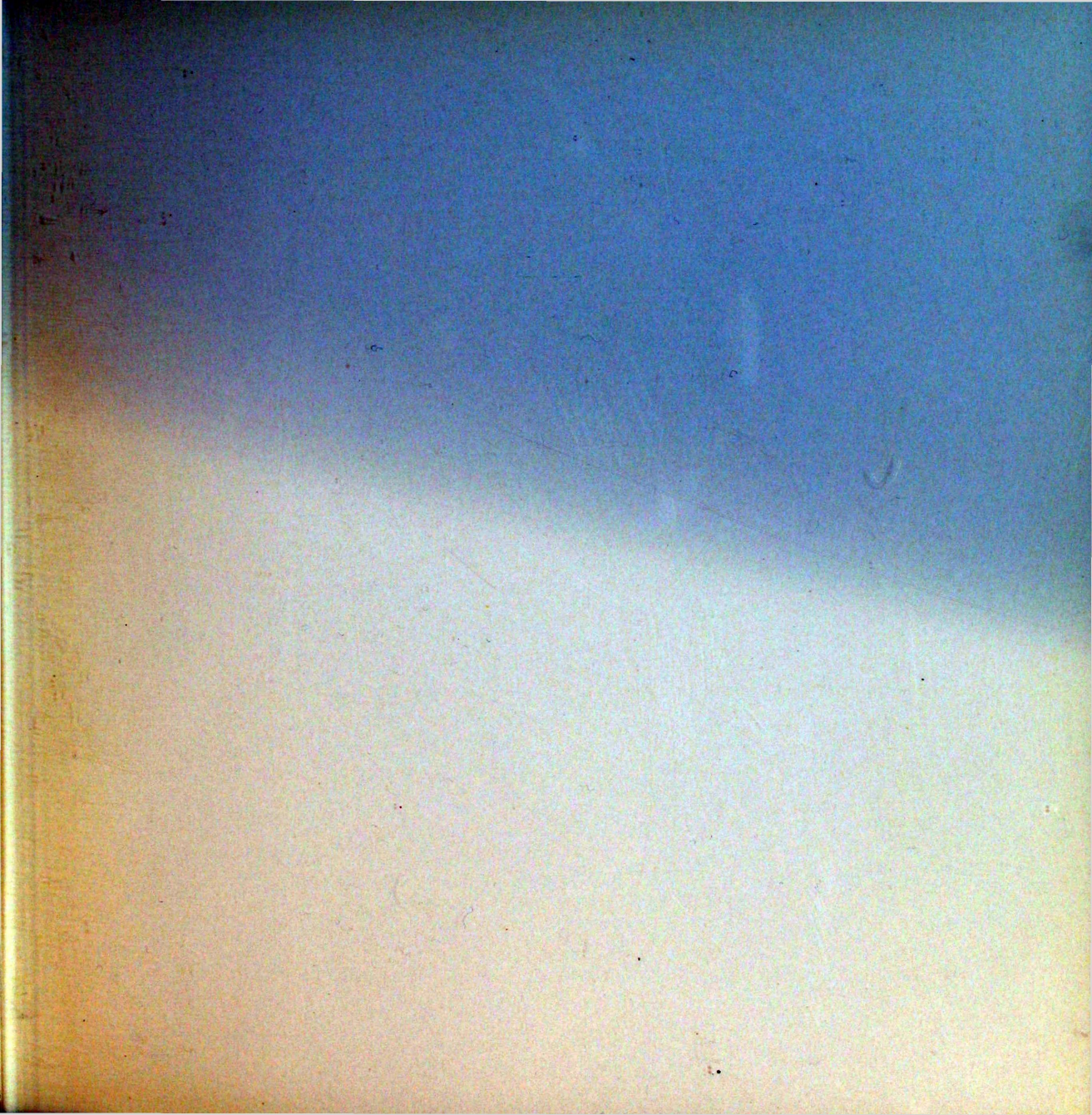
Άννα Καραγεωργίου

ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τυπο-Μουγκός

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1997

Π Α Λ Λ Α Σ
10-16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1997

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ